

(До 208-ї річниці з дня народження Кобзаря)

Тамара СЕНІНА

REFLEKSJA NAD KSIĄŻKĄ AWENIRA KOŁOMYJCA "ERA SZEWCZENKI"

(ku 208. rocznicy urodzin Tarasa Szewczenki)

У 2013 році Олександр Іванович Адамович, колишній викладач Кременецького професійно-технічного училища, подарував музею Юліуша Словацького невеличку книжечку, знайдену на горіщі будинку, в якому жив. Це була «Шевченкова ера» Авеніра Коломийця (1905–1946), видана ним під час Другої світової війни, в 1942 році, в Дубно, видавництвом «ЛАД», котре він сам заснував і очолив. Книжка привернула до себе нашу увагу як назвою і класичним портретом Тараса Шевченка на заплямованій обкладинці, з пожовклими від часу аркушами, так і несподівано потужним змістом. Невідомо яким тиражем вона вийшла, але, без сумніву, мала чималий резонанс. Просочена українським духом, вона донесла до наших днів «найкращий ралець неvigасаючої актуальності

заповітів безсмертного Кобзаря». Таке враження, що нібито й сам Авенір Коломиєць, колишній випускник Волинської духовної семінарії в Кременці (1920-1926 рр.), разом із багатомільйонним українським народом опинився в нашому часі, в центрі подій 20-их років XXI століття – нав'язаної російсько-української війни. Поет і прозаїк, редактор і видавець, український театральний режисер, журналіст, укладач підручників із мови та літератури, художник і виготовлювач бандур, правдолюб і глибоко мислячий філософ, для якого відлік ШЕВЧЕНКОВОЇ ЕРИ розпочався від 1840 року – з часу виходу в світ

першого Шевченкового «Кобзаря».

У виданні Авеніра Коломиєця зібрані «поради, заповіти, перестороги, що мали на меті одне: добро і славу України, мудру велич її народу – слова зроджені почуттям великого і безкорисного патріотизму». Автор, опираючись на життєву позицію і творчість Тараса Шевченка, поділив подачу свого матеріалу на невеличкі двадцять шість підрозділів, у яких коротко відтворює найболючіші моменти і події в долі України. В назву кожного з цих розділів вкладає глибокий зміст. Тобто: «На звалищах ідеї Богдана», «Не Україна, лише «Малоросія»», «По відібранні державності – позбавлення людської гідності», «Москва – злодій української історії та культури», «Всупереч безнадійності – надія», «Рік перелому», «Кобзар будить в українських душах тугу до волі», «Кобзар кличе боротися за визволення народу», «Нова ера в житті нації – Шевченкова ера», «Потуга імени Шевченка – це потуга й невмирущість ідеї вільної України», «Шевченко – це Україна в минулому, сучасному і майбутньому», «Життепис незламного юнака – символ незламного народу», «Шевченко – речник Нової України», «Слово Шевченка організовує і гартує націю», «Воля України потрібна не лише Україні!», «Ідея Шевченкової ери – це ідея слушної боротьби за волю і проти поневолення», «Пересторога й заповіти Шевченка. Заповіт чуйності», «Пересторога перед поневоленням української душі чужою мудрістю», «Заповіт чинної постави супроти життя. Пересторога перед бездіяльністю», «Згубність братовбивчих ворогувань», «Всі вороги в Україні програють боротьбу з Шевченком»,

«Наша нація незнищима», «Ми народжуємося з духа Шевченка», «Любов до Шевченка єднає всі українські серця», «Не загинемо!», «За що ми вдячні Шевченкові?», «Чи довго триватиме Шевченкова ера?», «Заповітів багато – мета одна!».

Відповідаючи на риторичне питання, Авенір Коломиєць пише: Шевченкова ера «почалася в 1940 році і триватиме так довго, як будуть актуальні для нашої дійсності кличі і заповіти «Кобзаря». А цих заповітів вистачить надовго. Вони такі різноманітні і є їх стільки, скільки ще проблем чи то внутрішньої, чи зовнішньої нашої політики чекає на розв'язання. Хочете знайти оцінку нашої української душі, її плюси та мінуси, – загляньте до «Кобзаря». Питаєте, які бувають різновидності ренегатів і по чім їх пізнати, читайте «Послання». Хочете збагнути суть загарбницької політики сильнішого сусіда та передбачити її наслідки, – відкрийте «Кавказ». Вас огірчило поступування продажного земляка, що вислуговується на шкоду вам перед вашим ворогом, – пригадайте «Сон» і

вірте, що так само ці запроданці не переможуть вас, як не перемогли Шевченка. Кидає вас доля на далеку чужину, зависає над вами небезпека, що не бачитимете довго Батьківщини, несіть із собою в серці слова «Мені однаково чи буду я жить в Україні, чи ні...». Шукаєте мови і слова, щоб у самотині виповісти скарги й прохання Всевишньому, – беріть за приклад «Псалми Давидові». Гризе нас думка, що ми бідні, що ми не такі блискучі, як сусіди, що про нас менш знають, ніж про них, не знаєте чим похвалитися, чим себе підбадьорити, – розгорніть «Гамалію», прочитайте «Підкову», перенесіться думкою до «Гайдамаків»! Шукаєте вислову нашої питомої української філософії на тему родини, матері – пригадайте: «У нашім раї на землі нічого кращого немає, як тая мати молодая з малим дитяточком своїм». «Слово «мамо» – великеє, найкращее слово!».

«Все це, – як говорить автор у завершальному слові, – підвалини і рами Шевченкової ери. Все це те, що б'є в серце – і або розбиває його, коли воно хворе, або вороже, або здобуває його для святої справи України, здобуває упевнено, невідкладно, навіки!». Ці слова і є, мабуть, відповіддю наскільки довго триватиме «Шевченківська ера» і як скоро почнеться інший відлік нової ери... Мине ще трошки часу і Україна, яку донедавна називали країною смутку і жалю, країною, де найбільше люблять свободу і найменше її мають, відчує нарешті смак перемоги... Хоч і терпкої та – близької, у веселковому осяянні, радісна і вільна. Бо як же можна думати інакше, коли на її захист піднявся весь світ...
